

Socialinis kapitalas elektroniniuose socialiniuose tinkluose

JURGITA JURKEVIČIENĖ, EGLĖ BUTKEVIČIENĖ

Kauno technologijos universitetas, A. Mickevičiaus g. 37, 44244 Kaunas

El. paštas egle.butkeviciene@ktu.lt

Naujosios socialinės medijos, tokios kaip *Facebook* ir *Google+*, yra internetinės komunikacinės platformos, įgalinančios socialiai reikšmingas sąveikas tarp kontaktų virtualioje erdvėje (Ellison et al. 2014). Tyrimai rodo, kad naujosios socialinės medijos ypač palankios kaupti socialinį kapitalą, kadangi suteikia savo vartotojams galimybę burti heterogeniškus, iki tol neregėto dydžio elektroninius socialinius tinklus (Hampton et al. 2011). Straipsnyje pristatomi kiekybinio tyrimo rezultatai*, aptariantys socialinį kapitalą ir pasitikėjimą Lietuvos gyventojų elektroniniuose socialiniuose tinkluose. Tyrimo naudota adaptuota D. Williamso (2006) interneto ir socialinio kapitalo skalė.

Raktažodžiai: socialinis kapitalas, elektroniniai socialiniai tinklai, pasitikėjimas

ĮVADAS

Klausimai apie naujųjų socialinių medijų, jose besiformuojančių elektroninių socialinių tinklų ir socialinio kapitalo santykį pradėti svarstyti XXI a. pirmajame dešimtmetyje. Maždaug šiuo laikotarpiu mokslininkai atkreipė dėmesį į spartų naujųjų socialinių medijų populiarėjimą pasaulyje (Boyd, Ellison 2007), o „moralinės panikos“ šalininkai ėmė gąsdinti visuomenę potencialiomis šio reiškinių pasekmėmis (Boyd 2014). Pasak S. Valenzuelo, N. Parko bei K. F. Kee (2009), moralinė panika buvo tipiška reakcija į naują komunikacijos įrankį. Neilgai trukus moralinės panikos šalininkų prielaidos pradėtos tikrinti empiriškai. Tyrimai parodė, kad nepasitikėjimas naujosiomis socialinėmis medijomis ir elektroniniais socialiniais tinklais daugeliu atvejų yra nepagrįstas. Pavyzdžiui, autoritetingų amerikiečių mokslininkų (Ellison, Steinfield, Lampe 2007) studija parodė, kad tarp studentų dalyvavimo elektroniniuose socialiniuose tinkluose ir jų socialinio kapitalo egzistuoja stiprus teigiamas ryšys. Minėtus rezultatus patvirtina ir papildoma PEW tyrimų centro Jungtinėse Amerikos Valstijose statistika, pagal kurią, svetainės *Facebook* vartotojai turi daugiau kontaktų, aprūpinančių juos didesniais kiekiais materialinių bei socialinių išteklių (Hampton et al. 2011). Kitų tyrimų duomenimis elektroniniai socialiniai tinklai nariams teikia bendruomeniškumo jausmą (Ellison et al. 2007; Steinfield et al. 2008), be to, aktyvūs elektroninių socialinių tinklų dalyviai labiau patenkinti savo gyvenimais, jiems būdingas didesnis socialinis pasitikėjimas, pilietinis ir politinis aktyvumas (Smith 2011).

* Straipsnis parengtas Vytauto Didžiojo ir Kauno technologijos universitetams vykdant mokslo projektą „Tarptautinė socialinio tyrimo programa: socialiniai tinklai, socialinė gerovė ir religija (ISSP LT-STR)“, kurį finansuoja Lietuvos mokslo taryba (sutarties Nr. S-MIP-17-120).

Lietuvoje elektroniniai socialiniai tinklai ir dalyvavimo juose poveikis individui išlieka dar mažai tyrinėtas. Sekant užsienio mokslininkų pavyzdžiu, straipsnyje keliamas tikslas – ištirti socialinio kapitalo paradigmą Lietuvos gyventojų elektroniniuose socialiniuose tinkluose. Formuluojami tokie uždaviniai: 1) aptarti socialinio kapitalo sampratą, 2) išnagrinėti Lietuvos gyventojų socialinio kapitalo elektroniniuose socialiniuose tinkluose rodiklius ir 3) išanalizuoti tokių rodiklių bei gyventojų pasitikėjimo elektroniniais socialiniais tinklais santykį. Tyrimas atliktas įgyvendinant mokslinius projektus, kurie finansuojami Lietuvos mokslo tarybos – „Tarpautinė socialinio tyrimo programa: pilietiškumas, darbinės orientacijos ir socialinė gerovė Lietuvoje (ISSP LT-CIWO)“ (2014–2016, sutarties Nr. MIP-082/2014) ir „Tarpautinė socialinio tyrimo programa: socialiniai tinklai, socialinė gerovė ir religija (ISSP LT-STR)“ (2017–2019, sutarties Nr. S-MIP-17-120).

SOCIALINIO KAPITALO ELEKTRONINIUIOSE SOCIALINIUIOSE TINKLUOSE SAMPRATA

Socialinio kapitalo samprata išsiskiria didele apibrėžčių įvairove. Šiame straipsnyje remiamasi vienu iš dažniausiai cituojamų prancūzų sociologo P. Bourdieu (1986: 51) apibrėžimu, pagal kurį socialinis kapitalas – tai „realių ar potencialių išteklių visuma, susijusi su ilgalaikiu įsitraukimu į daugiau arba mažiau institucionalizuotų, abipusiai pažįstamų ir pripažįstamų santykių tinklą“. Socialinis kapitalas priklauso nuo tinklo užimamos padėties, tinklo dydžio, jame esančių ryšių pobūdžio ir išteklių, kuriais šie ryšiai disponuoja (Valenzuela et al. 2009; Burke, Kraut 2013).

Socialinis kapitalas skirstomas į susiejantį (angl. *bonding*) ir sujungiantį (angl. *bridging*). Susiejantis socialinis kapitalas kildinamas iš stipriųjų ryšių (šeimos narių, artimų draugų, bendradarbių) ir lemia socialinę, emocinę ir net materialinę paramą, o sujungiančio socialinio kapitalo šaltinis – vadinamieji silpnieji kontaktai (draugų draugai, interesų bendruomenės nariai, buvę kolegos, menkai pažįstami asmenys), atveriantys kelius prie naujos informacijos, netikėtų pažinčių ir perspektyvų įvairovės (Putnam 2000). Anot amerikiečių sociologo M. Granovetterio (1973), individams ypač reikšmingi yra silpnieji ryšiai, kadangi suveda su žmonėmis iš už asmeninio socialinio tinklo ribų. Per šiuos ryšius juos pasiekia žinios, kurios nedubliuoja iki tol įgytos informacijos. Panašiai H. M. Adnano ir S. R. Mavi (2015) teigimu, silpnieji ryšiai išplečia asmens akiratį ir pasaulėžiūrą. Jie įgalina sąveikas su įvairiausiomis socialinėmis grupėmis bei pilietinėmis organizacijomis, kurios kitu atveju liktų neprieinamos.

Tiek susiejantis, tiek sujungiantis socialinis kapitalas akumuliuojami per ryšius su žmonėmis iš skirtingų socialinių kontekstų. Todėl kaupiant socialinį kapitalą svarbu investuoti savo laiką ir pastangas į socialinius tinklus, taip pat jų plėtrą. Tokioms „investicijoms“ neabejotinai palankios naujosios socialinės medijos. Dėl techninių ir socialinių charakteristikų *Facebook*, *Google+* ir panašios platformos ne tik palengvina informacijos mainus, tarpasmeninę komunikaciją (Tong, Walther 2011; Ellison et al. 2014), bet ir suteikia galimybę formuoti elektroninius socialinius tinklus, juose sujungti beveik neribotą kontaktų skaičių. Dėl šios priežasties elektroniniai socialiniai tinklai paprastai yra santykinai dideli ir reguliarius vartotojas vidutiniškai palaiko ryšį su 200–300 asmenų (Hampton et al. 2011; Sensis 2016). Jie taip pat yra gana heterogeniški, vienijantys individų šeimos narius, draugus, kaimynus, bendradarbius ir tiesiogiai nesutiktus virtualius kontaktus (Hampton et al. 2011; Duggan et al. 2015).

Moksliniai tyrimai rodo, kad dalyvavimas elektroniniuose socialiniuose tinkluose daro teigiamą įtaką individų socialinio kapitalo rodikliams (Ellison et al. 2007; Li, Chen 2014; Liu, Ainsworth, Baumeister 2016; Sharma, Menon, Marimuthu 2017). PEW tyrimų centro duomenimis, šiuose tinkluose daugiau negu 90 % vartotojų komunikuoja su stipriais socialiniais ryšiais susijusiais žmonėmis (Duggan et al. 2015). Tokios komunikacijos metu pirmiausia vyksta

susiejančio socialinio kapitalo mainai. Pavyzdžiui, „Common Sense Media“ nustatė, kad elektroniniuose socialiniuose tinkluose paaugliai stiprina santykius su šeima bei draugais (CSM 2012), formuoja emocinį artumą, susipažįsta su juos supančių žmonių jausmais ir kasdieninio gyvenimo įvykiais (Lenhart et al. 2015). M. Borden ir kt. (2015) duomenimis, socialiniuose tinkluose individai sulaukia patarimų sprendžiant asmenines problemas, taip pat instrumentinės pagalbos, užuojautos ir palaikymo.

Dalyvavimo elektroniniuose socialiniuose tinkluose ir socialinio kapitalo ryšys matomas ir kalbant apie juos sujungiančius išteklius. Per šiuos ryšius vartotojai bent retkarčiais susipažįsta su naujais žmonėmis, sulaukia informacijos apie aktualias naujienas, įvykius, atostogų pasiūlymų ir kt. (Sensis 2016). Elektroniniai socialiniai tinklai individams taip pat leidžia jaustis didesnės bendruomenės dalimi, skatina pilietinį ir politinį aktyvumą. Pavyzdžiui, R. Sawyer ir G. M. Chen (2012) studija parodė, kad užsienyje studijuojantys studentai naudodamiesi šiais tinklais palaiko ir plečia ryšius su priimančios šalies gyventojais. Tokie ryšiai jiems teikia priklausymo ir integracijos naujoje kultūroje jausmą. S. Valenzuela, N. Parkas ir K. F. Kee (2009) nustatė, kad asmenys, intensyviau dalyvaujantys elektroniniuose socialiniuose tinkluose, yra labiau linkę dirbti arba savanoriauti bendruomenių projektuose, prisidėti prie aplinkosauginių grupių ir t. t.

Elektroniniuose socialiniuose tinkluose socialinis kapitalas yra neatsiejamas nuo socialinio pasitikėjimo (Wu et al. 2012; Hallikainen 2015). Pasitikėjimas lemia socialinių ryšių formavimą ir individų gebėjimą šiais ryšiais pritraukti socialinį kapitalą (Hallikainen 2015). Pasak S. Grabner-Kräuter ir S. Bitter (2015), socialinio kapitalo mainai be pasitikėjimo būtų riboti. Esant pasitikėjimui, individai labiau linksta teikti socialinę ir emocinę paramą, įsitraukti į rizikingą apsikeitimą vienokia ar kitokia informacija.

SOCIALINIS KAPITALAS ELEKTRONINIUIOSE SOCIALINIUIOSE TINKLUOSE LIETUVOJE

Empirinio tyrimo metodologija

Empirinio tyrimo duomenys surinkti įgyvendinant mokslinį projektą „Tarptautinė socialinio tyrimo programa: pilietiškumas, darbinės orientacijos ir socialinė gerovė Lietuvoje“ (ISSP LT-CIWO, sutarties Nr. MIP-082/2014), kuris buvo vykdomas 2014–2016 m. Atliekant 2015 m. reprezentatyvią Lietuvos gyventojų apklausą, į klausimus apie socialinį kapitalą elektroniniuose socialiniuose tinkluose atsakė 513 respondentų. Imties sudarymo pagrindas: Valstybės įmonės „Registrų centras“ tvarkomas Lietuvos Respublikos adresų registras. Imties sudarymo būdas: daugiapakopė stratifikuota klasterizuota adresinė atranka (Krupavicius et al. 2015).

Užsienio autorių tyrimų rezultatai rodo, kad dalyvavimas elektroniniuose socialiniuose tinkluose daro teigiamą įtaką individų socialiniam kapitalui. Siekiant išsiaiškinti, ar minėtas dėsningumas galioja ir Lietuvos populiacijoje, elektroninių socialinių tinklų dalyviams pateikta adaptuota D. Williamso (2006) interneto ir socialinio kapitalo skalė. Respondentų prašyta penkiabalėje Likerto sistemoje („5“ – „visiškai pritariu“, „1“ – „visiškai nepritariu“) įvertinti teiginius, susijusius su įvairiais socialinio kapitalo jų dažniausiai lankomuose tinkluose rodikliais.

Empirinio tyrimo rezultatų analizė ir interpretacija

Tyrimo rezultatai parodė, kad labiausiai pritariama požiūriams, kad elektroniniai socialiniai tinklai padeda palaikyti artimus ryšius su giminaičiais ir draugais (atsakymų vidurkis siekia 3,77), kad juose yra žmonių, kuriais galima pasikliauti, ir kurie padėtų spręsti iškilusias problemas (3,41), pavyzdžiui, suteiktų nedidelę 30 eurų paskolą (3,20). Šiek tiek mažesnio pritarimo sulaukė teiginiai,

kad bendravimas tinkluose leidžia jaustis didesnės bendruomenės dalimi (3,04) ir kad juose noriai skiriama laiko bendruomeninei veiklai palaikyti (3,01). Mažiausia dalyvių pažymėjo savo elektroniniuose socialiniuose tinkluose nuolatos bendraujantys su naujais žmonėmis (2,56).

Taikant faktorinę analizę, respondentų įvertinti teiginiai suskirstyti į susiejancio ir sujungiančio socialinio kapitalo faktorius (žr. 1 lentelę). Detalesnis tyrimas atskleidė, kad nors elektroniniai socialiniai tinklai Lietuvos gyventojams yra abiejų minėtų rūšių socialinio kapitalo šaltiniai, daugiau dalyvių perima būtent susiejancius, su stipriais socialiniais ryšiais tapatinamus, išteklius (*Wilcoxon Signed Ranks Test* = 0,000).

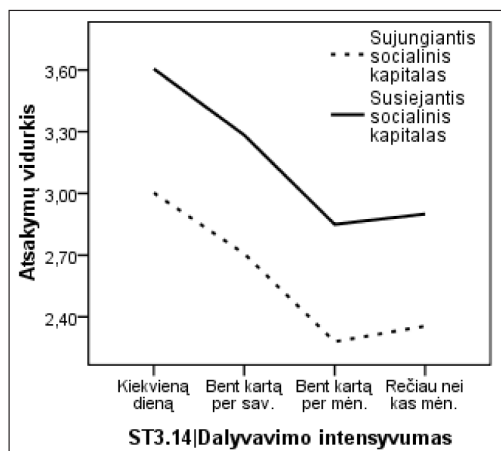
Koreliacinė analizė taip pat parodė, kad elektroniniuose socialiniuose tinkluose daugiau sujungiančio (Spearman's Rho = 0,245, $p = 0,000$) ir susiejancio (Spearman's Rho = 0,227, $p = 0,000$) socialinio kapitalo perima tie dalyviai, kurie tinkluose lankosi dažniausiai. Taip aukščiausi socialinio kapitalo rodikliai yra tų vartotojų, kurie tinkluose lankosi kiekvieną dieną, o žemiausi – kurie kartą per mėnesį arba rečiau (žr. 1 pav.). Pasak J. Ahn (2012), taip yra todėl, kad intensyvesnis dalyvavimas reiškia daugiau per silpnuosius ryšius prieinamų išteklių. Tai ypač naudinga savimi nepasitikintiems asmenims, kuriuos medijos įgalina minimizuoti fizinėje erdvėje kylančius barjerus (Steinfeld et al. 2008). Remiantis Ch. J. F. Billedo, P. Kerkhofo ir C. Finkenauer (2015) studijomis, intensyvesnis dalyvavimas įgalina stiprių socialinių ryšių plėtrą, ypač kai asmenys atskirti geografinio atstumo. Anot mokslininkų, komunikacija medijų platformose kompensuoja fizinio kontakto stygių ir sudaro sąlygas formuoti emociniam artumui.

Tyrimo metu taip pat siekta nustatyti, ar Lietuvos gyventojai pasitiki elektroniniais socialiniais tinklais, kuriuose lankosi dažniausiai. Paaiškėjo, kad Lietuvoje labiausiai pritariama požiūriams, kad elektroniniuose socialiniuose tinkluose žmonės elgiasi taip, kaip nedrįsta

1 lentelė. Socialinis kapitalas elektroniniuose socialiniuose tinkluose: faktorinės analizės rezultatai, N = 406

ST5. Pritariate ar nepritariate teiginiams apie elektroninį socialinį tinklą, kuriame lankotės dažniausiai? („5“ – „visiškai pritariu“, „1“ – „visiškai nepritariu“)	Vidurkis	SD	Faktorinis svoris
Sujungiantis socialinis kapitalas (Kronbacho alfa = 0,730)	2,85	0,83	
ST5.1 Bendravimas su žmonėmis šiame socialiniame tinkle leidžia man jaustis didesnės bendruomenės dalimi	3,04	0,99	0,809
ST5.2 Aš noriai skiriu laiko šio socialinio tinklo bendruomenės veikloms palaikyti	3,01	0,98	0,816
ST5.3 Šiame socialiniame tinkle aš nuolatos bendrauju su naujais žmonėmis	2,56	1,04	0,778
Susiejantis socialinis kapitalas (Kronbacho alfa = 0,739)	3,43	0,95	
ST5.4 Šis socialinis tinklas man padeda palaikyti artimus ryšius su giminaičiais ir draugais	3,77	1,00	0,699
ST5.5 Šiame socialiniame tinkle yra keletas žmonių, kuriais aš pasitikiu ir kurie padėtų spręsti mano problemas	3,41	1,09	0,861
ST5.6 Jei man prireiktų skubios 30 eurų paskolos, šiame socialiniame tinkle pažįstu žmogų, į kurį galiu kreiptis	3,20	1,30	0,845

Pastabos: skaičiavimai atlikti statistinės analizės paketu SPSS 17.0. Kaiser-Meyer-Olkinio (KMO) testo reikšmė 0,686 rodo pakankamą duomenų tinkamumą. Duomenų tinkamumą su 0,000 reikšmingumo lygmeniu pagrindė ir Barleto sferiškumo kriterijus. Faktorių išskyrimas atliktas pasitelkus pagrindinių komponentų analizę. Faktorių matricos sukimas atliktas taikant Varimax metodą su Kaizerio normalizacija (sukimas konverguotas po 3 skaičiavimų iteracijų). Paaiškinama duomenų sklaida siekia 66 proc.

1 pav. Socialinis kapitalas, aktyvumo socialiniuose tinkluose intensyvumas, N = 492

bendraudami akis į akį (atsakymų vidurkis siekia 3,89), kad šie tinklai atitraukia nuo kasdieninių įsipareigojimų, pavyzdžiui, šeimos, darbo bei akademinės veiklos (3,54). Kur kas mažiau pritarimo sulaukė nuostatos, kad apskritai žmonėmis elektroniniuose socialiniuose tinkluose galima pasitikėti (2,28), juose dauguma dalyvių apie save pateikia teisingą informaciją (2,40) ir šie tinklai skatina susvetimėjimą (2,25).

Įvertinti respondentų teiginiai suskirstyti pagal du veiksnius: požiūrius, rodančius pasitikėjimą (atsakymų vidurkis – 2,33), ir požiūrius, rodančius nepasitikėjimą (atsakymų vidurkis – 3,56) elektroniniais socialiniais tinklais (žr. 2 lentelę). Tokie rezultatai tarsi patvirtina ironišką teiginį,

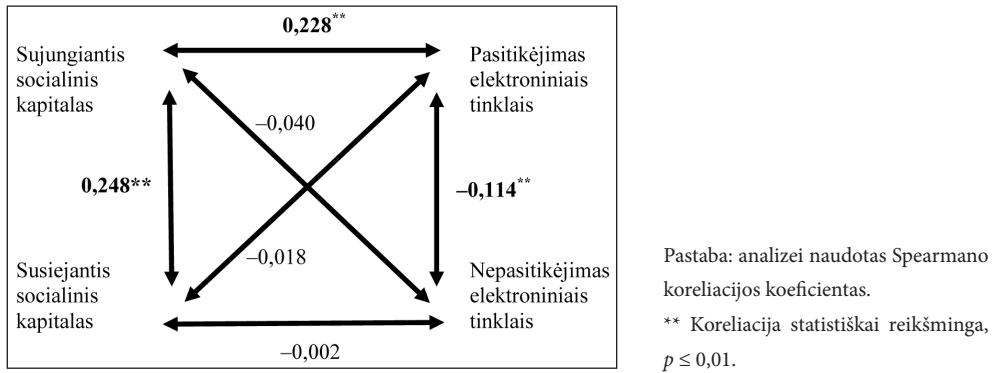
2 lentelė. Pasitikėjimas elektroniniais socialiniais tinklais: faktorinės analizės rezultatai, N = 455

ST6. Pritariate ar nepritariate teiginiams apie elektroninį socialinį tinklą, kuriame lankotės dažniausiai? („5“ – „visiškai pritariu“, „1“ – „visiškai nepritariu“)	Vidurkis	SD	Faktorinis svoris
Pasitikėjimas elektroniniais socialiniais tinklais (Kronbacho alfa = 0,607)			
ST6.1 Apskritai žmonėmis elektroniniuose socialiniuose tinkluose galima pasitikėti	2,28	0,805	0,836
ST6.2 Dauguma žmonių elektroniniuose socialiniuose tinkluose apie save pateikia teisingą informaciją	2,40	0,887	0,854
Nepasitikėjimas elektroniniais socialiniais tinklais (Kronbacho alfa = 0,613)			
ST6.3 Elektroniniai socialiniai tinklai skatina susvetimėjimą	2,25	0,894	0,743
ST6.4 Elektroniniai socialiniai tinklai atitraukia nuo kasdieninių įsipareigojimų: šeimos, darbo, akademinės veiklos ir t. t.	3,54	0,948	0,774
ST6.5 Elektroniniuose socialiniuose tinkluose žmonės elgiasi taip, kaip nedrįsta elgtis bendraudami akis į akį	3,89	0,804	0,709

Pastabos: skaičiavimai atlikti statistinės analizės paketu SPSS 17.0. Kaiser-Meyer-Olkino (KMO) testo reikšmė 0,608 parodė pakankamą duomenų tinkamumą. Duomenų tinkamumą su 0,000 reikšmingumo lygmeniu pagrindė ir Bartleto sferiškumo kriterijus. Faktorių išskyrimas atliktas pasitelkus pagrindinių komponentų analizę. Faktorių matricos sukimas atliktas taikant Varimax metodą su Kaizerio normalizacija (sukimas konverguotas po 3 skaičiavimų iteracijų). Paaiškinama duomenų sklaida siekia 63 proc.

kad „elektroniniai socialiniai tinklai yra ypatingi, kadangi juose, kitaip negu tiesioginėse sąveikose, pasitikėjimas nėra būtinas net užmezgant naujus kontaktus“ (Dwyer, Passerini, Hirth 2007). Koreliacijų tarp pasitikėjimo ir medijos, kuria jungiamasi prie elektroninių socialinių tinklų, taip pat dalyvavimo tinkluose intensyvumo, nenustatyta.

Tyrimo metu siekta išsiaiškinti, koks dalyvių pasitikėjimo elektroniais socialiniais tinklais ir jų virtualaus socialinio kapitalo santykis. Koreliacinė analizė parodė, kad tarp dalyvių sujungiančio socialinio kapitalo rodiklių ir pasitikėjimo elektroniais socialiniais tinklais yra teigiamas ryšys (Spearman's Rho = 0,228, $p = 0,000$) (žr. 2 pav.).

2 pav. Socialinio kapitalo ir pasitikėjimo elektroniais socialiniais tinklais sąsajos: koreliacinės analizės rezultatai, $N = 513$

Tai reiškia, kad labiau elektroniais socialiniais tinklais pasitikintiems asmenims būdingi ir aukštesni sujungiančio socialinio kapitalo rodikliai. Vertinant susiejančio socialinio kapitalo rodiklius koreliacinis ryšys nenustatytas.

IŠVADOS

Atliktas empirinis tyrimas atskleidė, kad nors elektroniniai socialiniai tinklai Lietuvos gyventojams yra tiek susiejančio, tiek sujungiančio socialinio kapitalo šaltiniai, tačiau daugiau dalyvių perima būtent susiejančius išteklius. Tokie rezultatai yra priešingi gautiems daugumoje užsienio valstybių, pavyzdžiui, Jungtinėse Amerikos Valstijose, Jungtinėje Karalystėje, Kroatijoje ir Kinijoje (Ellison et al. 2007; Bosancianu et al. 2013; Li, Chen 2014). Lietuvos atvejo išskirtinumui paaiškinti, be abejo, reikalingos detalesnės studijos, tačiau neatmestina prielaida, kad jį lemia nestandartinė šalies migracijos situacija. Dėl milžiniškų emigracijos mastų didelė dalis Lietuvos gyventojų nuo artimiausių šeimos narių bei draugų yra atskirti geografinio atstumo. Su šiais artimaisiais bendraujama per naująsias socialines medijas, įgalinančias „saugoti“ turimus ryšius ir sulaukti socialinės, emocinės paramos, vertingų materialinių išteklių.

Sujungiančio socialinio kapitalo ir pasitikėjimo elektroniais socialiniais tinklais sąsajos bent iš dalies paaiškina elektroninių socialinių tinklų specifika. Kaip teigia S. Grabner-Kräuter ir S. Bitter (2013), elektroniniai socialiniai tinklai ne tik išplečia tarpasmeninių sąveikų galimybes, bet ir atveria kelius anonimiškumui, palengvina melagingos, klaidinančios, nepilnos informacijos skleidimą, sunkina taip besielgiančiųjų demaskavimo būdus. Tokiomis netikrumo sąlygomis pasitikėjimas tarnauja kaip reikšmingas mechanizmas, leidžiantis vartotojams

įsitraukti į pasitikėjimo reikalaujančią elgseną, pavyzdžiui, kitų individų paskelbtos medžiagos naudojimą. Tai ypač aktualu kalbant apie sujungiančius išteklius, kurie individus pasiekia emociškai tolimais ryšiais, ir kur kas mažiau aktualus kalbant apie susiejančius išteklius, gaunamus iš asmenų, su kuriais sieja artimas ryšys.

Gauta 2018 03 12

Priimta 2018 04 30

Literatūra

1. Adnan, H. M.; Mavi, S. R. 2015. "Bridging Social Capital on Facebook as a Platform: A Case Study of Malaysian College Students", *Asian Social Science* 11(15): 1–9.
2. Ahn, J. 2012. "Teenagers' Experiences With Social Network Sites: Relationships to Bridging and Bonding Social Capital", *The Information Society: An International Journal* 28(2): 99–109.
3. Billeo, Ch. J. F.; Kerkhof, P.; Finkenauer, C. 2015. "The Use of Social Networking Sites for Relationship Maintenance in Long-distance and Geographically Close Romantic Relationships", *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking* 18(3): 52–57.
4. Borden, L. M.; Cheatum, O.; Hawkey, K. R.; Kuhl, M. W.; Majerle, A.; Rudi, J. H.; Sherman, M. D.; Smith, B.; Steinman, D.; Westerhof, L. 2015. *Social Media Communication with Military Spouses*. Available at: <https://reachmilitaryfamilies.umn.edu/sites/default/files/rdoc/Social%20Media%20Communication%20with%20Military%20Spouses.pdf>
5. Bosancianu, C. M.; Powell, S.; Bratović, E. 2013. "Social Capital and Pro-Social Behavior Online and Offline", *International Journal of Internet Science* 8(1): 49–68.
6. Bourdieu, P. 1986. "The Forms of Capital", in *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*, ed. J. G. Richardson. New York: Greenwood.
7. Boyd, D. 2014. *It's Complicated: The Social Lives of Networked Teens*. New Haven, London: Yale University Press.
8. Boyd, D.; Ellison, N. 2007. "Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship", *Journal of Computer-Mediated Communication* 13: 210–230.
9. Burke, M.; Kraut, R. 2013. "Using Facebook after Losing a Job: Differential Benefits of Strong and Weak Ties", in *CSCW 2013: Proceedings of the 2013 ACM Conference on Computer-Supported Cooperative Work*, 1419–1430.
10. CSM (Common Sense Media). 2012. *Social Media, Social Life: How Teens View Their Digital Lives*. Available at: <https://www.commonsensemedia.org/research/social-media-social-life-how-teens-view-their-digital-lives>
11. Duggan, M.; Ellison, N. B.; Lampe, C.; Lenhart, A.; Madden, M. 2015. *Social Media Update 2014*. Pew Research Center. Available at: <http://www.pewinternet.org/2015/01/09/social-media-update-2014/>
12. Dwyer, C.; Passerini, K.; Hiltz, S. R. 2007. "Trust and Privacy Concern within Social Network Sites: A Comparison of Facebook and MySpace", in *Proceedings of AMCIS*. Available at: <http://aisel.aisnet.org/cgi/viewcontent.cgi?article=1849&context=amcis2007>
13. Ellison, N.; Vitak, J.; Gray, R.; Lampe, C. 2014. "Cultivating Social Resources on Social Network Sites: Facebook Relationship Maintenance Behaviors and Their Role in Social Capital Processes", *Journal of Computer-Mediated Communication* 19: 855–870.
14. Ellison, N.; Steinfield, Ch.; Lampe, C. 2007. "The Benefits of Facebook "Friends": Social Capital and College Students' Use of Online Social Network Sites", *Journal of Computer-Mediated Communication* 12: 1143–1168.
15. Grabner-Kräuter, S.; Bitter, S. 2013. "Trust in Online Social Networks: A Multifaceted Perspective", *Forum for Social Economics* 44(1): 48–68.
16. Grabner-Kräuter, S.; Bitter, S. 2015. "Trust in Online Social Networks: A Multifaceted Perspective", *Forum for Social Economics* 44(1): 48–68.
17. Granovetter, M. S. 1973. "The Strength of Weak Ties", *American Journal of Sociology* 78: 1360–1480.
18. Hallikainen, P. 2015. "Why People Use Social Media Platforms: Exploring the Motivations and Consequences of Use", in *From Information to Smart Society: Environment, Politics and Economics*, eds. L. Mola, F. Pennarola and S. Za. London: Springer, 9–18.
19. Hampton, K.; Goulet, L. S.; Rainie, L.; Purcell, K. 2011. *Social Networking Sites and Our Lives*. Pew Research Center. Available at: <http://www.pewinternet.org/files/old-media/Files/Reports/2011/PIP%20-%20Social%20networking%20sites%20and%20our%20lives.pdf>

20. Krupavičius, A. ir kt. *Virtualūs socialiniai tinklai V, 2015 m. kovas–balandis*. Prieiga per internetą: www.lidata.eu/data/quant/LiDA_SLT_0281
21. Lenhart, A.; Smith, A.; Anderson, M.; Duggan, M.; Perrin, A. 2015. *Teen, Technology, & Friendships*. Pew Research Center. Available at: <https://www.pewinternet.org/2015/08/06/teens-technology-and-friendships/>
22. Li, X.; Chen, W. 2014. "Facebook or Renren? A Comparative Study of Social Networking Site Use and Social Capital among Chinese International Students in the United States", *Computers in Human Behavior* 35: 116–123.
23. Liu, D.; Ainsworth, S. E.; Baumeister, R. F. 2016. "A Meta-Analysis of Social Networking Online and Social Capital", *Review of General Psychology* 20(4): 369–391.
24. Putnam, R. D. 2000. *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. New York: Simon & Schuster.
25. Sawyer, R.; Chen, G. M. 2012. "The Impact of Social Media on Intercultural Adaptation", *Intercultural Communication Studies* 21(2): 151–169.
26. Sensis. 2016. *Sensis Social Media Report 2016: How Australian People and Businesses are Using Social Media*. Available at: https://www.sensis.com.au/asset/PDFdirectory/Sensis_Social_Media_Report_2016.PDF
27. Sharma, M. K.; Menon, I. S.; Marimuthu, P. 2017. "An Exploration of Use of Social Networking Sites amongst Users with Psychological Problems", *ASEAN Journal of Psychiatry* 18(2): 22–31.
28. Smith, A. 2011. *Why Americans Use Social Media*. Pew Research Center. Available at: <https://www.pew-internet.org/files/old-media/Files/Reports/2011/Why%20Americans%20Use%20Social%20Media.pdf>
29. Steinfeld, Ch.; Ellison, N.; Lampe, C. 2008. "Social Capital, Self-esteem, and Use of Online Social Network Sites: A Longitudinal Analysis", *Journal of Applied Developmental Psychology* 29: 434–445.
30. Tong, S.; Walther, J. B. 2011. "Relational Maintenance and CMC", in *Computer-mediated Communication in Personal Relationships*, eds. K. B. Wright and L. M. Webb. New York: Peter Lang Publishing, 98–118.
31. Valenzuela, S.; Park, N.; Kee, K. 2009. "Is There Social Capital in a Social Network Site?: Facebook Use and College Students' Life Satisfaction, Trust, and Participation", *Journal of Computer-Mediated Communication* 14: 875–901.
32. Williams, D. 2006. "On and Off the 'Net: Scales for Social Capital in an Online Era", *Journal of Computer-Mediated Communication* 11(2): 593–628.
33. Wu, S. Y.; Wang, S. T.; Liu, E. Z. F.; Hu, D. C.; Hwang, W. Y. 2012. "The Influences of Social Self-Efficacy on Social Trust and Social Capital – A Case Study of Facebook", *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology* 11(2). Available at: <https://www.tojet.net/articles/v11i2/11226.pdf>

JURGITA JURKEVIČIENĖ, EGLĖ BUTKEVIČIENĖ

Social Capital in Social Media Networks

Summary

New social media such as Facebook and Google+ are web-based communication platforms that enable socially meaningful interactions between contacts in the virtual space (Ellison et al. 2014). Studies show that new social media are particularly conducive to social capital development, as they offer its users the possibility of creating heterogeneous, extremely large electronic social networks (Hampton et al. 2011). This article presents the results of a quantitative research study on the social capital and trust of the Lithuanian population in the electronic social networks. The study used an adapted D. Williams' Internet Social Capital Scale (2006).

Keywords: social capital, virtual social networks, trust